

George Pitt-Rivers a jeho fotografie z norimberského sjezdu NSDAP v roce 1937

Cambridgeský doktorand našel v archivech George Henryho Lane-Foxe Pitt-Riverse dosud neznámé fotografie Adolfa Hitlera z norimberského stranického sjezdu v roce 1937

Kdysi uznávaný antropolog George Pitt-Rivers (1890-1966) byl za války internován Churchillovou vládou, jelikož byl otevřeným příznivcem fašismu a národního socialismu. Ve 30. letech patřil také k zastáncům eugeniky.

Student Churchill College Cambridgeské univerzity Bradley Hart dnes vynesl ze zapomnění archivů na světlo tisíce dopisů, fotografií a dokumentů včetně Pitt-Riversovy oficiální pozvánky na norimberský sjezd.

Kalifornan Hart zkontaktoval Pitt-Riversovu rodinu při studiu materiálů pro svou doktorskou práci o eugenickém hnutí 30. let minulého století.

Po setkání s Pitt-Riversovým synem Anthonym Hart zjistil, že archiv strádá na půdě jejich rodinného domu, a tak se postaral o jeho přesun do Churchill Archive Centre, kde došlo k jeho důsledné katalogizaci a obnově.

Celkem se jednalo o 50 krabic archivních materiálů včetně deseti krabic s fotografiemi a diapozitivy.

„Tyto dokumenty přinášejí důležité nové poznatky ohledně pro-appeasementových a krajně

pravicových skupin v meziválečných letech," komentuje to Hart. „Jejich význam je skutečně nedozírný. Nacházejí se tam mj. dopis Hitlerovi i korespondence s akademiky, eugeniky a představiteli krajní pravice z celé Evropy.“

„Krajně pravicové názory Pitt-Riverse nakonec dostaly až do podivného smíru (*détente*) s Hitlerovou vládou, i po válce však nepříliš věrohodně nepřestával tvrdit, že jeho styky s Německem vyplynuly čistě z jeho vědecké činnosti, nikoliv politického přesvědčení.“

Pitt-Rivers (*1890) zdědil rozsáhlé panství v Dorsetu a stal se proslulým a uznávaným antropologem.

Trochu paradoxně sloužil Pitt-Rivers ještě před navázáním pevných styků s nacistickým režimem ve 30. letech jako kapitán anglické armády za 1. světové války a hned v jejím úvodu byl vážně zraněn.

Po válce se začal naplno věnovat vědě: zkraje 20. let podnikl několik cest po jižním Tichomoří. Své poznatky později sepsal ve své knize *Střet kultur* (celým názvem *The clash of culture and the contact of races: an anthropological and psychological study of the laws of racial adaptability, with special reference to the depopulation of the Pacific and the government of subject races*. Routledge, 1927 - pozn. DP).

K tomu se Pitt-Rivers velice živě zajímal o eugeniku a byl i dlouholetým členem a funkcionářem londýnské Eugenické společnosti (v roce 1989 přejmenované na **Galton Institute** - pozn. DP).

V průběhu 30. let se stále intenzivněji začal zajímat i o politiku a v roce 1935 dokonce kandidoval jako nezávislý ve volbách. Skončil však druhý od konce a přišel tak i o složenou peněžní zálohu. Během kampaně v severním Dorsetu se sblížil s krajně pravicovými kruhy a navázal styky s Oswaldem Mosleym a Britskou unií fašistů, které přesvědčil, aby proti němu nekandidovali.

S blížícím se koncem dekády se Pitt-Rivers stále více přibližoval pozicím německého národního socialismu a na německých univerzitách přednášel o britském fašismu i eugenice.

Roku 1937 se setkal s Adolfem Hitlerem a téhož roku se na pozvánku nacistické vlády zúčastnil i norimberského stranického sjezdu. O rok později Hitlerovi osobním dopisem poblahopřál k připojení Rakouska k Říši.

Jeho styky s krajní pravíci ho však přivedly do záhuby. V roce 1940 byl zatčen a internován na základě **Obranného nařízení 18B** coby možné riziko pro národní bezpečnost. Nějaký čas pobyl v brixtonském vězení a ascotském internačním středisku, než byl po více než roce kvůli svým válečným zraněním propuštěn na svobodu. Zbytek války prožil pod bedlivým dohledem bezpečnostních složek.

Hart dodává: „George Pitt-Rivers na mě z nalezených materiálů působí jako nesmírně hrdý

muž; domníval se, že ideje fašismu zformuloval ještě před Mussolinim. Z korespondence jasně vysvítá také zájem o ideologii národního socialismu; věřil, že předpověděl jeho vzestup. Soudil, že Británie nemůže ve 2. světové válce zvítězit, byl tak zastáncem politiky appeasementu.“

„Fascinující je i vliv eugeniky na celou řadu jeho postojů. Velice se zajímal o sexuální reformu, antikoncepci a osobní emancipaci žen, věřil však také v povinnou sterilizaci některých lidí.“

„Nesmíme zapomínat, že ve 30. letech se vedla **živá diskuse**; a zákon o sterilizaci („mentálně vadných“) předložený poslancem za Westminster odmítl parlament v roce 1931 jen v poměru 89 ku 167.“

„Mezi nejzajímavější materiály z archivu nepochybně patří ty související s jeho válečnou internací. Pitt-Rivers jí byl pobouřen a proti rozhodnutí o internaci se opakovaně odvolával.“

Obranné nařízení 18B bylo nejslavnějším, které za války využila britská vláda. Pozastavení platnosti práva *habeas corpus* jí umožňovalo nařídit internaci lidí podezřelých ze sympatií k nacismu.

Jak známo, první dvě jména předložená Churchillovi ze seznamu 18B patřila jeho vzdálenějším příbuzným.

Událost ve svém deníku zachytil jeho osobní pobočník Jock Colville: „Ministr vnitra poslal seznam 150 ‚prominentních lidí‘, které nařídil zadržet. Z prvních tří jmen na seznamu patřila dvě – lady Mosleyová a George Pitt-Rivers – Churchillově sestřenci a bratranci; což Winstona rozhněvalo a jeho děti nesmírně pobavilo.“

Nedávno odtajněné spisy z Národního archivu dokonce odhalují, že Pitt-Rivers byl už od konce 20. let objektem sledování MI5.

Hart: „Z mého bádání Pitt-Rivers vystupuje jako zarážející, rozporuplná a znepokojivá osobnost. Nikdy se za žádný ze svých názorů neomluvil – věřil, že koná v souladu s vědeckými poznatky. Po válce však byl s jeho kariérou v podstatě konec.“

„Archívy jsou poučné nejen jako varovný příběh, leccos dříve neznámého odhalují také o anglo-německých vztazích a odporu proti nařízení 18B.“

„Kromě obrazu muže plného hněvu, který považoval Židy za vnitřního nepřítele, obsahují také sbírku antropologických fotografií, z větší části dosud nevydaných, z jeho tichomořských studií z 20. let – včetně vyobrazení maorských kmenových zvyků, a také jeho korespondenci s významnými osobnostmi Eugenické společnosti.“

„Jsem nesmírně vděčný rodině Pitt-Riversových, která tyto důležité prameny zpřístupnila nejenom mně, ale také budoucím generacím.“

Ředitel Churchill Archives Centre Allen Packwood uzavírá: „Síla tohoto archívu spočívá v tom, že oživuje spletitou a vzájemně provázanou síť společenské, kulturní a politické debaty bouřlivých 30. let. Pitt-Rivers se na jejich konci ocitl na špatné straně dějin. Sbírka rekapituluje jeho intelektuální cestu do – slovy Pierse Brendona – ‚temného údolí‘: cestu zdokumentovanou jeho vlastními úžasnými fotografiemi.“

Zpráva *Forgotten archive shines new light on turbulent 1930s* vyšla na stránkách University of Cambridge 19. května 2011.

Poznámka DP

Bradley W. Hart později vydal knižní verzi své disertační práce pod názvem *George Pitt Rivers and the Nazis*. Bloomsbury Academic, 2015.